

II. Žádosti za osvobození od daní jest podati bernímu úřadu I. stolice do 45 dnů po provedené stavbě budovy a vždy před tím, než se počne objektu užívati a sice pro každý objekt zvlášť. Prodloužení této doby jest nepřípustno. K žádosti této jest přiložiti:

a) vysvědčení úřadu, který dle stávajících předpisů k udělení stavebního konsensu příslušný jest, o tom, kdy stavba byla dokončena;

b) povolení k stavbě;

c) úředně potvrzený plán stavební;

d) povolení k obývání a užívání;

e) místní popis budovy.

K žádosti později došlé (lze-li ještě skutečnosti a poměry pro rozhodnutí potřebné zjistiti, povoluje se osvobození od daní teprve od příštího termínu platebního. Dvanáctiletá doba osvobození počítá se však od ukončení stavby. Proti rozhodnutím o osvobození daní lze sobě stěžovat dle ustanovení zákona ze dne 19. března 1876 č. 28 ř. z.

III. Osvobození vztahuje se toliko na daně státní; nezakládá tudíž nárok na osvobození od jiných dávek veřejných jako obecních a zemských přírážek, poplatků a j. Za základ k vyměření těchto přírážek a poplatků vezme se daň činžovní a třídní.

IV. Z budov, které v celku (nebo z části jako při přistavbách) požívají osvobození od daní, má se 50/0 z čistého výnosu platiti; tato 50/0 daň jest daní domovní nikoli důchodovou. Čistým výnosem jest pak onen obnos, který zbude, odpočítáme-li od celoročního výnosu činžovního procenta na udržování budovy zákonem ustanovená a při budovách úplně osvobozených mimo to ještě úroky z kapitálů pojištěných na poplatném předmětu, které v berním roce jsou splatny (§ 7 zákona ze dne 9. února 1882 č. 17 ř. z.). Odpočítání úroků nesmí se odepřiti, z toho důvodů, že dotyčné pohledávky vážnou zároveň nejen na budovách osvobozených, nýbrž i na jiných poplatných budovách (rozh. spr. s. dv. ze dne 7. února 1882 č. 251 sb. »Budwinski« č. 1291). Naproti tomu nemá se vzíti zřetel na úvěr knihovně zjištěný na budovách dočasně od daní osvobozených (nál. spr. s. dv. ze dne 28. března 1882 č. 638 sb. »Budwinski« 1350). Aby mohly býti úroky odečteny, mají majitelé domů během lhůty, která se vyhlásí, předložiti »výkazy břemen«. Nehledě k počítání čistého výtěžku jest 50/0 daň na roveň postavena dani z nájemného (viz čl. Daň domovní). Počínaje r. 1898 pozbude ustanovení § 7 zák. ze dne 9. února 1882 č. 17 ř. z., že pro výpočet ryzího výnosu domů zcela od daně činžovní osvobozených, jenž 50/0 dani jest podroben, odečteny býti mají od hrubého výnosu činže úroky, které prokazatelně v berním roce z kapitálů na budově zjištěných dospějí, platnosti (čl. III. zák. ze dne 28. října 1896 č. 220 ř. z.).

Novoty v civilním procesu jsou nové skutečnosti a nové průvodní prostředky, které strana sporná během sporu v pozdějších spisech procesních, nebo po ukončeném sporu uvádí, aby své nároky, vztahmo námitky prokázala.

I. Všeobecný soudní řád rozeznává novoty dovolené a nedovolené. Poněvadž řádné písemní a ústní řízení na zásadě soustředovací spočívá, jest žalobce povinen celý děj žalobní i se všemi k němu se pojícími skutečnostmi a důkazy, pokud by mohly sloužiti ku prokázání jeho práva, dle pořadu časového již v žalobě uvést (§ 3 s. ř.); rovněž žalo-

vaný musí ve své odpovědi všechny námitky, jimiž proti žalobě chce se bránit zároveň s prostředky průvodními uvést (§ 7 s. ř.) Uváděti skutkové okolnosti a důkazy ve spisech pozdějších jest nepřípustno. Žalobce nesmí ve svou repliku jiných nových okolností pojmáti než ty, kterými zamýšlí námitky žalovaného vyvrátiti (§ 9 s. ř.); rovněž i žalovaný nesmí v duplice nových okolností uváděti (§ 10 s. ř.). Toliko výjimkou lze nové okolnosti během sporu k platnosti přivést v případech následujících:

1. Žalobce smí, jak již podotčeno, v replice nové okolnosti uvést za tím účelem, aby vyvrátil námitky žalovaného; totéž právo přísluší žalovanému, pokud jde o vyvrácení nových vývodů žalobcových v replice uvedených.

2. Nabízeti důkazu, že přiložená listina jest pravou, třeba jest teprve tenkrát, když odpůrce pravost její popřel (§ 133 s. ř.). Z toho jde, že tento důkaz pravosti i v replice vztažmo duplice nabídnut býti může.

3. Totéž platí pro případ, že by popřena byla pravost rukopisu nebožtíkova (§ 134 s. ř.), ve kterémžto případě nejen důkaz přísahou, nýbrž i srovnáním písma nabízen býti může v pozdějším spise, replice resp. duplice.

4. Důkaz rozhodovací přísahou lze také v pozdějších spisech bez zvláštního povolení nabízet, ačkoli z pravidla také rozhodovací přísahu žalobce v žalobě, žalovaný v odpovědi nabídnouti má (resol. ze dne 31. října 1785 sb. z. s. č. 489 lit. III.).

II. Řízení o novotách.

1. Řízení písemné:

a) Žádost za připuštění novot musí obsahovati zevrubné vyznačení jednotlivých nových okolností, které strana chce v replice nebo duplice k platnosti přivést; totéž platí o nových prostředcích průvodních (resol. ze dne 31. října 1785 č. 489). Žadatel má doklady, nebo nemá-li jich, přísahou dokázati, že novoty v replice nebo duplice uvedené v žalobě vztažmo odpovědi vědomě nezamlčel (§§ 48, 54 s. ř.). Avšak i kdyby nebyla tato okolnost uvedeným způsobem prokázána, nesmí soud z úřední povinnosti žádost odmítnouti, poněvadž soudce nemá pátrati po obsahu spisu, a poněvadž odpůrci musí býti ponechána možnost k novotám těmto svoliti (submittovat). Teprve tehdy, když by se tomu opřel, budiž zahájeno kontradiktorní řízení, které se rozsudkem vyřídí (resol. ze dne 31. října 1785 č. 489).

b) Rozsudek může býti bezvýminečným, když žadatel dostatečně osvědčí, že novot vědomě nezamlčel, nebo jestliže odpůrce tuto okolnost výslovně nebo mlčky dozná; rozsudek jest podmíněný, když novoty se připustí toliko: bude-li nastoupena a složena přísaha o novotách. Novoty mohou i beze zvláštního výměru a bez přísahy býti připuštěny, když dle okolností dotyčného případu jest zřejmo, že novoty nebyly vědomě zamlčeny, tedy jestliže na př. nové okolnosti přistoupily, nebo nové důkazy na jevo přišly, když již žaloba vztažmo odpověď byla podána (roz. ze dne 22. května 1862 č. 3276 sb. 1524). Přísaha konečně může odpadnouti, jestliže odpůrce popírá sice, že by novoty nebyly bývaly vědomě zamlčeny avšak proti připuštění jich se neohražuje (roz. ze dne 2. červce 1889 č. 7528 časop. »Ger. Halle« r. 1889 č. 42).

c) V případě, že by neoprávněné novoty v replice nebo duplice bez povolení byly uvedeny, bude rozhodno, zdali odpůrce na takové novoty

beze vší výhrady odpoví čili nic. V prvním případě má soudce v rozsudku konečném k těmto novotám přihlížeti tak jako ke všem jiným průvodům procesním (dvor. dekr. ze dne 15. ledna 1787 č. 621 lit. e)); odporuje-li však druhá strana dotyčné novotě, má soudce rozhodnouti, zdali jde pouze o nové okolnosti a průvodní prostředky, jichž třeba jest k vyvrácení námitek v odpovědi vztažno replice, či zdali se jedná o skutečné nedovolené novoty. V prvním případě musí soudce k takovým novým okolnostem přihlížeti, v posledním případě nesmí však žádného zřetele na ně vzíti a musí věc tak posuzovati, jakoby tyto novoty nebyly vůbec uvedeny.

2. Řízení ústní.

V ústním řízení jest vůbec sporno, zda ku připuštění novot jest zapotřebí zvláštní žádosti čili nic. Ullmann (rak. soudní řád str. 240), Ott (v Právniku roč. 26. str. 645) tvrdí, že soudce, protestuje-li odpůrce, má rozhoduje spornou věc zkoušeti, zdali novoty jsou důvodny. Přitom však dlužno ještě šetřiti předpisu dvor. dekr. ze dne 15. ledna 1787 č. 621 lit. B) sb. z. s., který stanoví, že žalobci v ústním řízení vůbec jest volno v první řeči i takové okolnosti a průvody přednésti, které v žalobě uvedeny nejsou. Z toho plyne, že zákaz novot vztahuje se i na řízení ústní, s tou však modifikací, že žalovaný není povinen na novoty v replice ihned odpovědět, nýbrž že se k jeho žádosti stání musí odročiti a žalobce pak žalovanému výlohy s odročením spojené musí nahraditi. Naproti tomu jsou v konečné řeči a v duplice novoty vyloučeny rovněž tak jako v řízení písemném.

3. Náklady.

V řízení ústním jest žalovaný oprávněn v případě, že by novoty byly v replice uvedeny, požadovati od žalobce náhradu výloh odročením stání jemu způsobených. Vydán-li k žádosti za novoty nepodmíněný rozsudek, budtež zvítězivšímu žadateli útraty sporu o novoty přiřknuty; rovněž tak při podmíněném rozsudku, jestliže přísahu složil.

4. V konečném spise může žalobce sice toliko takové novoty uváděti, kterých bezprostředně jest třeba k vyvrácení novot v duplice uvedených. Naproti tomu v konečné odpovědi není dovoleno pod žádnou podmínkou novoty uváděti (§ 57 s. ř.). Žádost za povolení novot ve spise konečném nesmí se však z úřední povinnosti zamítnouti, nýbrž musí o nich po výsledku odpůrcově býti rozhodnuto (rozh. ze dne 7. října 1870 č. 11.009 a 11.010 sb. 3897 kn. jud. č. 69). Novoty v konečném spise lze vůbec připustiti ten tehdy, když jsou s to, aby material procesný objasnily nebo doplnily, aniž by tím trpěla obrana odpůrcova (roz. ze dne 30. září 1885 č. 9901 sb. 10716). Novoty nesmí se připustiti v konečné odpovědi, byť se i strany na tom shodly, že v každém sporném spise novoty mají býti přípustny (rozh. ze dne 29. srpna 1883 č. 10.157 sb. 9546).

III. Nový soudní řád.

Tento nezná vůbec řízení o novotách, poněvadž toto pojmu bezprostředního veřejného a ústního řízení odporuje; nicméně obsahuje však ustanovení, jimiž má býti zamezeno, aby nebylo protahováno řízení nabízením nových důkazů a průvodních prostředků. Tak stanoví § 178: Každá strana má uvést ve svých předneseních podle pravdy úplně a určitě všechny skutkové okolnosti v jednotlivém případě k odůvodnění svých návrhů potřebné, má nabídnouti důkazy ke zjištění svých návrhů nutné, má se s určitostí

prohlásiti o skutkových údajích od jejího odpůrce přednesených a o nabídnutých důkazech, má vyložiti výsledky provedených důkazů a má s určitostí se vysloviti o příslušných vývodech svého odpůrce. § 179: Strany až do konce ústního jednání mohou přednésti nová ku předmětu tohoto jednání se vztahující skutková tvrzení a průvodní prostředky. Takové přednesení však soud k návrhu nebo z úřední moci prohlásiti může za nepřipustné, když údaje a důkazy nebyly dříve uvedeny patrně v úmyslu, rozepří protáhnouti, a když jejich připuštění značně by zdrželo vyřízení rozepře. Zejména může stranám býti přikázáno, aby ve lhůtě ustanovené zároveň k soudu uložily listiny, aby v ně odpůrce mohl nahlédnouti a aby oznámily jména a bydliště svědků, již vyslechnuti býti mají. Jestliže strana nevyhoví takovému příkazu v úmyslu, aby rozepří protáhla, a přivede žádané průvodní prostředky teprve při pokračování v ústním jednání, tedy toto přednesení senát k návrhu nebo z moci úřední může prohlásiti za nepřipustné. Jestliže by jím další vedení jednání průtahu utrpělo (§ 181). Nové nároky, tvrzení, prostředky a námítky průvodní, které se vztahují k částem právní rozepře v přípravném řízení rozebraným, mohou v ústním přelíčení k platnosti býti přivedeny, odpírá-li tomu odpůrce, toliko tenkrát, když strana hodnověrně osvědčí, že v čase přípravného řízení o existenci těchto nároků, jakož i o nově přednesených tvrzeních, prostředcích a námítkách průvodních neměla vědomosti (§ 263).

Nuntiatury.

Nuntiatury jsou úřady zastupující papežskou stolicí na cizích dvorech. Od V. století mívali papežové na císařském dvoře v Cařihradě zástupce, zvané apocrisarii neboli responsales (zpravodaje). Dále vysílali k urovnání rozmanitých církevních a politických záležitostí do jednotlivých zemí »legaty« (vyslance), jež na základě zvláštní plné moci na ně přenesené vykonávali pravomoc vyšší nežli místní církevní hodnostáři. Nyní nebývají již takovito legáti vysíláni; název »legatus natus« spojen je jenom s jistými vynikajícími sídly metropolitními (Praha, Solnohrad a Ostráhom) jakožto titul čestný. Naproti tomu zřízení jsou od počátku 16. věku na různých dvorech zvláštní papežští zástupci — nuntiové — kteří obstarávají hlavně diplomatické styky mezi papežem a dotýčnou vládou. Při tom ovšem jsou kromě toho ještě nadáni jistou církevní jurisdikcí, byť i dřívější jich pravomoc appellační převraty minulého století úplně zanikla. Nuntiatury vedou nyní z pravidla při obsazování biskupských stolic informační proces (viz čl. Biskupové), udílejí jisté indulty a dispense, kteréžto právo papež na biskupy a metropolity nepřenáší, a podávají zprávy o církevním stavu svých obvodů. Diplomatické postavení nuntiovo řídí se úplně zvyklostmi a ustanoveními diplomacie. Vídeňský kongres přikazuje papežskému nuntiovi i na nekatolických dvorech přednost před každým velevyslancem. Nuntius bývá vždy titulárním biskupem nebo arcibiskupem; jenom na dvorech druhého řádu může též prelát bez biskupské hodnosti tímto postavením nadán býti a má pak titul »internuntius«. Obdrželi-li nuntius hodnost kardinála, obstarává sice na dále záležitosti nuntiatury, má však titul »pronuntius«. Nuntiatury jsou nyní ve Vídni, Paříži, Madridě, Lisabonu, Bruselu a Mnichově. Brasilie mívá obyčejně internuntia, rovněž i v novější době Holandsko. Nuntianturu, která byla v Lucernu pro katolickou část Švýcarska od roku 1579 zřízena, prohlásila r. 1873 spolková rada za zrušenou.